

Documentenlijst Besluit-ontwerp (P) (GG)

Algemene informatie:

Dossier:201923584

Type: Aanvraag Wabo

Omschrijving: het veranderen van de gevel van het kantoor Grote Markt 22 door het plaatsen van 8 reclame-uitingen

Adres: Grote Markt 22

Datum Besluit-ontwerp (P) (GG): 27-11-2020

Documenten bij besluit:

Document: Besluit-ontwerp (P)

Bestandsnaam: A7784633.out.pdf

Documentid: 35248158

Bestandsgrootte: 0,09

Retouradres Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

[Geanonimiseerd]

Datum

zie documentenlijst

Onderwerp

ontwerpbesluit Grote Markt 22

Uw brief van

-

Ons kenmerk

201923584/7784633

Contactpersoon

[Geanonimiseerd]

Telefoonnummer

[Geanonimiseerd]

E-mailadres

[Geanonimiseerd]

Aantal bijlagen

diverse

Geachte heer/mevrouw,

Op 30 november 2019 ontvingen wij uw aanvraag om een omgevingsvergunning voor het veranderen van de gevel van het kantoor Grote Markt 22 door het plaatsen van 8 reclame-uitingen. Op uw aanvraag is de uitgebreide voorbereidingsprocedure van toepassing.

Uw aanvraag omvat de activiteiten 'Bouwen', 'Handelingen met gevolgen voor beschermde monumenten', 'Handelen in strijd met de regels ruimtelijke ordening' en 'Handelsreclame' waarop de uitgebreide voorbereidingsprocedure van toepassing is.

Op basis van de beoordeling en de ingewonnen adviezen voor voornoemde activiteiten zijn wij voornemens de omgevingsvergunning te weigeren. Voor de motivering van ons ontwerpbesluit verwijzen wij naar de bij deze brief behorende bijlage waarin per activiteit de beoordeling en de advisering zijn opgenomen. Deze bijlage moet hier als herhaald en ingelast worden beschouwd.

Op uw aanvraag is de uitgebreide voorbereidingsprocedure van toepassing, als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onder a, sub 3° van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Uw ontwerpbesluit ligt gedurende een termijn van 6 weken ter inzage. Eenieder kan bij het bestuursorgaan een zienswijze over het ontwerpbesluit indienen. De ingediende zienswijzen worden meegenomen in de besluitvorming.

Bij deze brief ontvangt u het ontwerpbesluit.

Contact

Heeft u vragen na het lezen van deze brief? Dan kunt u contact opnemen met [Geanonimiseerd]

Burgemeester en wethouders van Den Haag,

namens dezen:

Teammanager vergunningen, afdeling Vergunningen & Toezicht

[Geanonimiseerd]

Gemeente Den Haag

Spui 70
Den Haag

Postbus 12600

2500 DJ Den Haag

T [Geanonimiseerd]

www.denhaag.nl

Volg uw aanvraag op www.mijndenhaag.nl

Bijlage

Beoordeling activiteiten

Op basis van de aard en inhoud van deze aanvraag is volgens de Wet basisregistraties adressen en gebouwen de gebruiksdoelen 'Bijeenkomstfunctie' en 'Kantoorfunctie' vastgesteld.

Het gebruik waarop de aanvraag betrekking heeft is gelegen in het rijks beschermd stadsgezicht 'Centrum'. De aanvraag heeft mede betrekking op een bouwwerk dat vermeld wordt in het rijks monumentenregister.

Activiteit 'Bouwen'

Voor zover van toepassing is deze activiteit getoetst aan:

- Het bestemmingsplan 'St. Jacobskerk e.o.', waar ter plaatse van uw initiatief de bestemming 'Kantoor-2' en de dubbelbestemmingen 'Waarde – Archeologie 1' en 'Waarde - Cultuurhistorie' zijn opgenomen;
- Het bestemmingsplan 'Parapluherziening (fiets)parkeren', waarin algemene bouw- en gebruiksregels zijn opgenomen;
- Het bestemmingsplan 'Parapluherziening Staat van Bedrijfsactiviteiten';
- De verleende omgevingsvergunning met kenmerk 201904220/7171796 voor het voor het veranderen van het kantoorgebouw Grote Markt 22 tot kantoor en restaurant;
- Bouwverordening;
- Het Bouwbesluit 2012;
- De Welstandsnota.

De aanvraag betreft het veranderen van de gevel van het rijksmonument 'De Volharding'.

De voor 'Kantoor - 2' aangewezen gronden zijn bestemd voor kantoor, een en ander met de daarbij behorende gebouwen, bouwwerken geen gebouw zijnde, wegen, groen, water en overige voorzieningen. Het bouwen van gebouwen mag uitsluitend plaatsvinden binnen het op de plankaart aangegeven bouwvlak. Hierbij geldt een maximale bouwhoogte van 19 meter.

De voor 'Waarde – Archeologie 1' aangewezen gronden zijn bestemd voor behalve voor de daar voorkomende bestemmingen mede bestemd voor het behoud en bescherming van archeologische waarden.

De voor 'Waarde - Cultuurhistorie' aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemmingen mede bestemd voor behoud en bescherming van de cultuurhistorische waarden van het Rijksbeschermd stadsgezicht Centrum.

Gebleken is dat de aanvraag niet voldoet aan de planregels van het bestemmingsplan voor wat betreft het bouwen met inachtneming van de cultuurhistorische waarden van het rijksbeschermd stadsgezicht 'Centrum'. Hierdoor wordt de aanvraag mede aangemerkt als een aanvraag tot het afwijken van deze regels.

Dit betekent dat de gevraagde omgevingsvergunning niet kan worden verleend, tenzij wordt afgeweken van de desbetreffende planregels. Wij zijn echter niet bereid deze afwijking toe te staan. Voor de motivering om niet af te wijken van deze planregels verwijzen wij naar de beoordeling van de activiteit 'Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening'.

Ingewonnen advies:

De Welstands- en Monumentencommissie heeft op 15 april 2020 beoordeeld of het bouwwerk voldoet aan redelijke eisen van welstand als bedoeld in artikel 12a, eerste lid onder a, van de Woningwet en geadviseerd in het kader van de bestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'. Haar advies luidt als volgt:

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en de Reclamenota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De commissie beoordeelt het voorstel iets te doen met de oorspronkelijke functie van de opaalglazen borstweringen als sympathiek, maar maakt ernstig bezwaar tegen de voorgestelde manier waarop, die de borstweringen onttrekt aan het gevel- en gebouwontwerp en reduceert tot standaard reclamelichtbakken.

Bepalend voor het gebouw is het grafische spel in de gevel, van rasters die met verschillende maatvoeringen en verhoudingen het iconische gevelbeeld componeren. De oorspronkelijke reclameletters waren een dynamisch, maar integraal onderdeel van dat gevelbeeld. Net zo bepalend is het spel van kunstlicht, niet alleen in de borstweringen, maar ook achter de glazen bouwstenen en in het interieur van het gebouw. Licht en grafiek zijn op elkaar afgestemd en maken het gebouw. Het toevoegen van 'standaard' led-schermen, zonder rekening te houden met de beschreven grafiek en verlichting, beoordeelt de commissie als een aantasting van het gebouw en zijn rol en betekenis in de omgeving. Het gevelbeeld valt uiteen.

Een (reclame)voorstel voor dit gebouw vraagt een gedegen analyse van de gevel. Met die analyse als uitgangspunt kan een vertaling van de oorspronkelijke reclamevoering ontworpen worden, waarbij steeds het geheel van de gevels bekeken moet worden, als een gesamtkunstwerk.

De commissie vraagt aandacht voor de 'content' van het voorstel. De Reclamenota staat bewegende reclame in dit deel van de stad niet toe.

Naar aanleiding van dit negatieve advies bent u in de gelegenheid gesteld het bouwplan aan te passen. De Welstands- en Monumentencommissie heeft op 22 juli 2020 beoordeeld of het aangepaste bouwplan voldoet aan redelijke eisen van welstand als bedoeld in artikel 12a, eerste lid onder a, van de Woningwet. Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en de Reclamenota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'. Haar advies luidt als volgt:

Niet akkoord

Het op 15 april 2020 negatief beoordeelde voorstel is aangepast voor wat betreft de vormgeving en de kleurstelling van de reclamevoering. Deze aanpassing lost geen van de bezwaren van de commissie op. Zij herhaalt daarom haar advies van 15 april 2020.

De commissie beoordeelt het voorstel iets te doen met de oorspronkelijke functie van de opaalglazen borstweringen als sympathiek, maar maakt ernstig bezwaar tegen de voorgestelde manier waarop,

die de borstweringen onttrekt aan het gevel- en gebouwontwerp en reduceert tot standaard reclamelichtbakken.

Bepalend voor het gebouw is het grafische spel in de gevel, van rasters die met verschillende maatvoeringen en verhoudingen het iconische gevelbeeld componeren. De oorspronkelijke reclameletters waren een dynamisch, maar integraal onderdeel van dat gevelbeeld. Net zo bepalend is het spel van kunstlicht, niet alleen in de borstweringen, maar ook achter de glazen bouwstenen en in het interieur van het gebouw. Licht en grafiek zijn op elkaar afgestemd en maken het gebouw. Het toevoegen van 'standaard' led-schermen, zonder rekening te houden met de beschreven grafiek en verlichting, beoordeelt de commissie als een aantasting van het gebouw en zijn rol en betekenis in de omgeving. Het gevelbeeld valt uiteen.

Een (reclame)voorstel voor dit gebouw vraagt een gedegen analyse van de gevel. Met die analyse als uitgangspunt kan een vertaling van de oorspronkelijke reclamevoering ontworpen worden, waarbij steeds het geheel van de gevels bekeken moet worden, als een gesamtkunstwerk.

De commissie vraagt aandacht voor de 'content' van het voorstel. De Reclamenota staat bewegende reclame in dit deel van de stad niet toe.

Wij nemen het advies van de Welstands- en Monumentencommissie over.

Eindoordeel activiteit 'Bouwen'

Op basis van de beoordeling van de activiteit bestaat er bezwaar tegen het met toepassing van artikel 2.10 lid 1 onder c en d van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht verlenen van de vergunning voor de activiteit 'Bouwen'.

Activiteit ‘Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening’

Voor zover van toepassing is deze activiteit getoetst aan het bestemmingsplan ‘St. Jacobskerk e.o.’, waar ter plaatse van uw initiatief de bestemming ‘Kantoor-2’ en de dubbelbestemmingen ‘Waarde – Archeologie 1’ en ‘Waarde - Cultuurhistorie’ zijn opgenomen.

De voor ‘Waarde Cultuurhistorie’ aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor behoud en bescherming van de cultuurhistorische waarden van het rijksbeschermd stadsgezicht Centrum.

Gebleken is dat de aanvraag niet voldoet aan artikel 29 van de bouw- en gebruiksregels van het bestemmingsplan voor wat betreft het bouwen met inachtneming van de cultuurhistorische waarden van het rijksbeschermd stadsgezicht ‘Centrum’.

Het bestemmingsplan biedt geen toereikende afwijkmogelijkheid voor de geconstateerde strijdigheid. Wij zijn niet bereid de afwijking van de desbetreffende bestemmingsplanregels toe te staan op grond van artikel 2.12, lid 1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en motiveren dit als volgt:

De Welstands- en Monumentencommissie heeft op 22 juli 2020 beoordeeld of het bouwwerk voldoet aan redelijke eisen van welstand als bedoeld in artikel 12a, eerste lid onder a, van de Woningwet en geadviseerd in het kader van de dubbelbestemming ‘Waarde-Cultuurhistorie’.

Haar advies luidt als volgt:

Niet akkoord

Het op 15 april 2020 negatief beoordeelde voorstel is aangepast voor wat betreft de vormgeving en de kleurstelling van de reclamevoering. Deze aanpassing lost geen van de bezwaren van de commissie op. Zij herhaalt daarom haar advies van 15 april 2020.

De commissie beoordeelt het voorstel iets te doen met de oorspronkelijke functie van de opaalglazen borstweringen als sympathiek, maar maakt ernstig bezwaar tegen de voorgestelde manier waarop, die de borstweringen onttrekt aan het gevel- en gebouwontwerp en reduceert tot standaard reclamelichtbakken.

Bepalend voor het gebouw is het grafische spel in de gevel, van rasters die met verschillende maatvoeringen en verhoudingen het iconische gevelbeeld componeren. De oorspronkelijke reclameletters waren een dynamisch, maar integraal onderdeel van dat gevelbeeld. Net zo bepalend is het spel van kunstlicht, niet alleen in de borstweringen, maar ook achter de glazen bouwstenen en in het interieur van het gebouw. Licht en grafiek zijn op elkaar afgestemd en maken het gebouw. Het toevoegen van ‘standaard’ led-schermen, zonder rekening te houden met de beschreven grafiek en verlichting, beoordeelt de commissie als een aantasting van het gebouw en zijn rol en betekenis in de omgeving. Het gevelbeeld valt uiteen.

Een (reclame)voorstel voor dit gebouw vraagt een gedegen analyse van de gevel. Met die analyse als uitgangspunt kan een vertaling van de oorspronkelijke reclamevoering ontworpen worden, waarbij steeds het geheel van de gevels bekeken moet worden, als een gesamtkunstwerk.

De commissie vraagt aandacht voor de ‘content’ van het voorstel. De Reclamenota staat bewegende reclame in dit deel van de stad niet toe.

Wij nemen het advies van de Welstands- en Monumentencommissie over.

Eindoordeel activiteit ‘Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening’

Op basis van de beoordeling van de aanvraag bestaat er bezwaar tegen het, met toepassing van artikel 2.12, lid 1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, verlenen van de vergunning voor de activiteit ‘Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening’.

Beoordeling activiteit ‘Handelingen met gevolgen voor beschermde monumenten’

De activiteit betreft het wijzigen van het beschermde monument Grote Markt 22, overeenkomstig de ingediende tekeningen.

Ingevolge artikel 3.3 van de Erfgoedwet is het pand beschermd als Rijksmonument en is op grond van artikel 2.1, eerste lid, onder f, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht voor het wijzigen van het monument een vergunning vereist.

Voor zover van toepassing is deze activiteit getoetst aan de Erfgoedwet en de Monumentenverordening Den Haag 2019.

Ingewonnen advies:

Op basis van artikel 9.1 van de Erfgoedwet, artikel 15, lid 2 van de Monumentenwet 1988, juncto artikel 4:1 van de Monumentenverordening Den Haag 2019 is het plan voor het wijzigen van het rijksmonument beoordeeld. Op 15 april 2020 heeft de Welstands- en Monumentencommissie als volgt geadviseerd:

Niet akkoord

De commissie beoordeelt het voorstel iets te doen met de oorspronkelijke functie van de opaalglazen borstweringen als sympathiek, maar maakt ernstig bezwaar tegen de voorgestelde manier waarop, die de borstweringen onttrekt aan het gevel- en gebouwwontwerp en reduceert tot standaard reclamelichtbakken.

Bepalend voor het gebouw is het grafische spel in de gevel, van rasters die met verschillende maatvoeringen en verhoudingen het iconische gevelbeeld componeren. De oorspronkelijke reclameletters waren een dynamisch, maar integraal onderdeel van dat gevelbeeld. Net zo bepalend is het spel van kunstlicht, niet alleen in de borstweringen, maar ook achter de glazen bouwstenen en in het interieur van het gebouw. Licht en grafiek zijn op elkaar afgestemd en maken het gebouw.

Het toevoegen van ‘standaard’ led-schermen, zonder rekening te houden met de beschreven grafiek en verlichting, beoordeelt de commissie als een forse aantasting van het monument.

Een (reclame)voorstel voor dit gebouw vraagt een gedegen analyse van de gevel en van de monumentale waarden. Met die analyse als uitgangspunt kan een vertaling van de oorspronkelijke reclamevoering ontworpen worden, waarbij steeds het geheel van de gevels bekeken moet worden, als een gesamt-kunstwerk.

Naar aanleiding van dit advies is er een aangepast plan aangeleverd. Op 22 juli 2020 heeft de Welstands- en Monumentencommissie hierop als volgt geadviseerd:

Niet akkoord

Het op 15 april 2020 negatief beoordeelde voorstel is aangepast voor wat betreft de vormgeving en de kleurstelling van de reclamevoering. Deze aanpassing lost geen van de bezwaren van de commissie op. Zij herhaalt daarom haar advies van 15 april 2020.

De commissie beoordeelt het voorstel iets te doen met de oorspronkelijke functie van de opaalglazen borstweringen als sympathiek, maar maakt ernstig bezwaar tegen de voorgestelde manier waarop,

die de borstweringen onttrekt aan het gevel- en gebouwontwerp en reduceert tot standaard reclamelichtbakken.

Bepalend voor het gebouw is het grafische spel in de gevel, van rasters die met verschillende maatvoeringen en verhoudingen het iconische gevelbeeld componeren. De oorspronkelijke reclameletters waren een dynamisch, maar integraal onderdeel van dat gevelbeeld. Net zo bepalend is het spel van kunstlicht, niet alleen in de borstweringen, maar ook achter de glazen bouwstenen en in het interieur van het gebouw. Licht en grafiek zijn op elkaar afgestemd en maken het gebouw.

Het toevoegen van ‘standaard’ led-schermen, zonder rekening te houden met de beschreven grafiek en verlichting, beoordeelt de commissie als een forse aantasting van het monument.

Een (reclame)voorstel voor dit gebouw vraagt een gedegen analyse van de gevel en van de monumentale waarden. Met die analyse als uitgangspunt kan een vertaling van de oorspronkelijke reclamevoering ontworpen worden, waarbij steeds het geheel van de gevels bekeken moet worden, als een gesamtwerk.

Wij nemen het advies van de Welstands- en Monumentencommissie over.

Op grond van artikel 2.26 lid 3 van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht en art. 6.4, lid 1 van het Besluit Omgevingsrecht is het plan voor advies verzonden aan de Minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen. Op 11 juni 2020 heeft de Minister als volgt geadviseerd:

Het gebouw de Volharding is een topmonument en een icoon van het Nieuwe Bouwen in Nederland. In het gebouw is optimaal gebruik gemaakt van de destijds zeer moderne skeletbouw door de gevels vrijwel volledig in glas uit te voeren.

Zeer bijzonder is dat de gevels opgebouwd zijn uit afwisselende horizontale glazen stroken waarbij de stroken ter plaatse van de borstweringen uitgevoerd zijn als lichtbakken. Deze lichtbakken bestonden uit een strook van (wit) opaline glas gevat in ijzeren profielen met een lichtbron achter het glas. In de lichtbakken konden zinken letters en cijfers geplaatst worden waardoor, zoals in een schimmenspel, de gevels in het donker voorzien werden van reclameteksten.

Door de toepassing van de lichtbakken als belangrijk onderdeel van de architectonische opbouw van de gevel ontwierp architect Buijs een zeer vernieuwend lichtmonument op een prominente plek waarbij de beleving van het gebouw bij dag en bij nacht sterk verschilde. Op dit moment worden de lichtbakken niet meer als zodanig gebruikt. Het plan is om een nieuwe invulling met licht te geven aan deze delen van de gevels. Hiertoe wordt voorgesteld om direct achter het glas van de lichtbakken LED schermen te plaatsen. Het bestaande opaline glas zal vervangen worden door nieuw glas met een folie. Op deze wijze kan de gevel voorzien worden van licht dat in kleur en verloop kan wisselen. Ook kunnen er via de LED schermen teksten op de gevels verschijnen.

Op zich is het een interessante gedachte om middels moderne techniek de ‘lichtbeleving’ van de lichtbakken van het gebouw De Volharding weer te revitaliseren. De Volharding is echter meer dan een aantal horizontale lichtbakken. Het is een totaalontwerp van zeer bijzondere architectuur met een uitkiend lijnenspel en kleurgebruik in de gevels. Belichting en de strakke lijnvoering van de grafiek maakten integraal onderdeel uit van het ontwerp. Het realiseren van een nieuwe invulling van de lichtbakken vraagt gezien de bijzonder hoge cultuurhistorische waarde van dit monument om een zeer

zorgvuldige aanpak. Juist doordat de verschijningsvorm van het gebouw voor een belangrijk deel bepaald wordt door de lichtbakken (en oorspronkelijk de lichtreclames) zijn de lichtbakken meer dan een plek om tekst en beeld op te vertonen maar zijn deze elementen een belangrijk onderdeel van de monumentaliteit. Daarom is het essentieel is om een goede analyse te maken van de architectuur van de gehele gevels, de visuele werking van de toegepaste lichtelementen en de monumentale waarde van enerzijds de architectuur maar anderzijds ook de oorspronkelijk toegepaste lichtreclame techniek. Op dit moment voorzien de aangeleverde plannen nog niet in een dergelijke analyse. De plannen bestaan met name uit het voornemen om LED schermen in de lichtbakken te plaatsen en het bestaande glas te vervangen door nieuw glas met een folie.

Ik adviseer om door of in samenwerking met een monumentenarchitect met ervaring met de aanpak en restauratie van monumenten van het Nieuwe Bouwen een analyse zoals hierboven toegelicht op te laten stellen. Vervolgens kan op basis van deze analyse nader onderzocht worden hoe de lichtbakken gerestaureerd en gerevitaliseerd kunnen worden waarbij recht gedaan wordt aan de monumentale waarde van dit bijzondere lichtmonument.

Met het advies van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap kunnen wij ons verenigen.

*Met inachtneming van alle bij het te nemen besluit betrokken belangen en de ingewonnen adviezen waarmee wij ons kunnen verenigen zijn wij van mening dat de uitvoering van het plan een **onaanvaardbare** aantasting van de architectuur- en cultuurhistorische waarden van het monument betekent.*

Eindoordeel activiteit ‘Handelingen met gevolgen voor beschermde monumenten’

Op basis van de beoordeling van de activiteit en de daaraan verbonden advisering bestaat er bezwaar tegen het, met toepassing van artikel 2.15 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, verlenen van de vergunning voor de activiteit ‘Handelingen met gevolgen voor beschermde monumenten’.

Activiteit ‘Handelsreclame’

Aanvraag

De aanvraag betreft wisselend handelsreclame, aankondigingen, mededelingen in de vorm van ledschermen achter het glas in de borstwering van het rijksmonument ‘de Volharding’.

Wettelijke grondslag

Op grond van artikel 2.2 lid 1 onder h en i van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en artikel 2:97 lid 1 van de Algemene plaatselijke verordening voor de Gemeente Den Haag is het verboden zonder vergunning van het bevoegd gezag op of aan een onroerende zaak handelsreclame te maken of te voeren met behulp van een opschrift, aankondiging of afbeelding in welke vorm dan ook, die zichtbaar is vanaf een voor het publiek toegankelijke plaats.

Op grond van artikel 2:97 lid 5 onder a tot en met c van de Algemene plaatselijke verordening voor de Gemeente Den Haag kan een omgevingsvergunning voor de activiteit ‘het voeren van handelsreclame’ worden geweigerd:

- a. indien de handelsreclame, hetzij op zichzelf, hetzij in verband met de omgeving niet voldoet aan redelijke eisen van welstand;
- b. in het belang van de verkeersveiligheid;
- c. in het belang van de voorkoming of beperking van overlast voor gebruikers van een in de nabijheid gelegen onroerende zaak.

Hieronder gaan wij puntsgewijs in op de in artikel 2:97 lid 5 van de Algemene plaatselijke verordening voor de gemeente Den Haag (hierna APV) genoemde toetsingscriteria.

Redelijke eisen van welstand:

Overeenkomstig artikel 2.97, 6 b van de APV zijn de reclame-uitingen beoordeeld in het kader van de activiteit ‘Bouwen’. Voor de inhoud van het advies met betrekking tot de reclame-uitingen wordt verwezen naar de activiteit ‘Bouwen’.

Verkeersveiligheid

De aanvraag voor een omgevingsvergunning kan in beginsel worden geweigerd in belang van de verkeersveiligheid (artikel 2:97, vijfde lid onder b, van de APV).

Voor de inhoud van het advies met betrekking tot de verkeersveiligheid verwijst de wegebeheerder naar het advies van de Omgevingsdienst Haaglanden onder het kopje ‘Overlast voor gebruikers van een in de nabijheid gelegen onroerende zaak’. Er is onvoldoende aangetoond dat uit oogpunt van verkeersveiligheid de automobilist niet wordt afgeleid of visueel gehinderd door de (dynamiek van) reclame-uitingen.

Wij nemen dit advies over, omdat wij geen reden zien om hiervan af te wijken. Hierdoor hebben wij (op dit punt) reden om de aanvraag om een omgevingsvergunning voor deze activiteit te weigeren.

Overlast voor gebruikers van een in de nabijheid gelegen onroerende zaak

De aanvraag voor een omgevingsvergunning kan worden geweigerd in belang van de voorkoming of beperking van overlast voor gebruikers van een in de nabijheid gelegen onroerende zaak (artikel 2:97, vijfde lid onder c, van de APV).

Op 17 april 2020 heeft de Omgevingsdienst haaglanden geadviseerd met betrekking tot het aspect lichthinder.

In de overgelegde stukken wordt aangegeven dat bij oplevering alle verlichting zal voldoen aan de Richtlijn lichthinder van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSVV). Uiteraard zal de ledverlichting na plaatsing ingeregeld moeten worden. Echter dient vooraf aangetoond te worden hoe aan de normen van de Richtlijn lichthinder zal worden voldaan.

Bij de beoordeling van de luminantie moeten de ledschermen per gevel als één geheel worden beoordeeld. De grenswaarde voor luminantie is namelijk afhankelijk van de oppervlakte van de ledverlichting. Naast tekstuele- en reclame-uitingen worden ook kunstuitingen beoogd waarbij de panelen in hun totaliteit worden ingezet. In de westgevel bedraagt het totale oppervlak 75 m² waarvoor een grenswaarde geldt van 75 cd/m². In de zuidgevel bedraagt het totale oppervlak 160 m² waarvoor een grenswaarde geldt van 10 cd/m². Daarbij is uitgegaan van een stedelijk gebied (gebiedszone E3). Voor het stadscentrum (zone E4) geldt een ruimere norm. In het onderhavige geval zal de verlichting continu in werking zijn. De vraag is of de omgevingsverlichting gedurende de hele nacht hetzelfde is. De gebouwen in de omgeving zullen niet verlicht zijn en ook de horeca is gebonden aan sluitingstijden. Er is bovendien sprake van een pollergebied. Hinder van koplampen van gemotoriseerd verkeer is, zeker in de nachtelijke uren, zeer beperkt. De straatverlichting is op langzaam verkeer ingericht. Wij achten het daarom verstandig en verdedigbaar om voor het beoordelen van de luminantie gebiedszone E3 aan te houden.

Het is onduidelijk op welke wijze sprake zal zijn van dynamische lichtbeelden. Snel wisselende beelden dienen in ieder geval te worden vermeden. Hierbij wordt een correctiefactor gehanteerd waardoor mogelijk de hierboven vermelde normen nog strenger worden. Binnen het pollergebied is (selectief) gemotoriseerd verkeer mogelijk. Het gemotoriseerd verkeer heeft niet de beschikking over een duidelijk afgebakende rijbaan. Het voertuig integreert met het langzame verkeer. Het is daarom uit oogpunt van verkeersveiligheid van belang dat de automobilist niet wordt afgeleid of visueel gehinderd door de (dynamiek van) reclame-uitingen.

Naast de luminantie dient ook aan de verlichtingssterkte te worden getoetst. Hierbij wordt wel onderscheid gemaakt tussen de avond- en de nachtperiode. De maximaal toegestane verlichtingssterkte gedurende de nacht is 1.000 cd per lichtarmatuur (zone E3).

Er is onvoldoende aangetoond dat beperking van overlast voor gebruikers van een in de nabijheid gelegen onroerende zaak voldoende wordt beperkt.

Naar aanleiding van bovenstaand advies bent u in de gelegenheid gesteld uw bouwplan aan te passen. De verandering betreft het veranderen van de kleur van de reclame-uitingen in zwart /wit. Wij menen dat de door de Omgevingsdienst Haaglanden benoemde bezwaren hiermee niet zijn weggenomen. Wij nemen bovenstaand advies over, omdat wij geen reden zien om hiervan af te wijken. Hierdoor hebben wij (op dit punt) reden om de aanvraag om een omgevingsvergunning voor deze activiteit te weigeren.

Eindoordeel activiteit ‘Handelsreclame’

Op basis van de beoordeling van de activiteit en de daaraan verbonden advisering bestaat er bezwaar tegen het, met toepassing van artikel 2.18 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en artikel 2:97 van de Algemene Plaatselijke Verordening, verlenen van de vergunning voor de activiteit ‘Handelsreclame’.